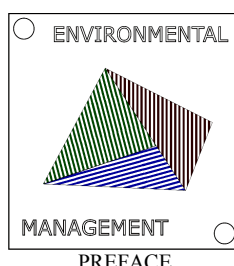

ZVYŠOVANIE INFORMOVANIA SPOLOČNOSTI V OTÁZKE OCHRANY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

 Miroslav RUSKO ¹

INCREASING SOCIETY'S AWARENESS ON THE ISSUE OF ENVIRONMENTAL PROTECTION

¹ Department of Management, Faculty of Education, Catholic University in Ružomberok, Hrabovská cesta 1, 034 01, Ružomberok, Slovak Republic • Slovak Society for the Environment, Kocelova 15, 815 94 Bratislava, Slovak Republic

✉ Email: mirorusko@centrum.sk

 ORCID iD: 0000-0002-1428-0141

<https://orcid.org/0000-0002-1428-0141>

 Profiles : [3436002](https://sciprofiles.com/profile/3436002)

<https://sciprofiles.com/profile/3436002>

 Competing interests : The author declare no competing interests.

 Publisher's Note: Slovak Society for Environment stays neutral with regard to jurisdictional claims in published maps and institutional affiliations. Copyright: © 2023 by the authors.

This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>) This license allows reusers to distribute, remix, adapt, and build upon the material in any medium or format, so long as attribution is given to the creator. The license allows for commercial use.

 Review text in the conference proceeding: Contributions published in proceedings were reviewed by members of scientific committee of the conference. For text editing and linguistic contribution corresponding authors.

 Slovak Society for the Environment (Slovenská spoločnosť pre životné prostredie) Bratislava, Slovak Republic

Zvýšené tempo rozvojových aktivít a rýchla urbanizácia viedli k ataku na prírodné zdroje a kvalitu života. Ľudia sú zodpovední za často nadmerné čerpanie prírodných zdrojov.

Dôležitosť ochrany životného prostredia a komplexná povaha jeho zložiek, ako aj výhody, ktoré by ľudstvu na základe jeho uvedomelosti mohli vzniknúť, podnietili vznik disciplíny environmentálnej výchovy. Obrovský význam posolstva environmentálnej výchovy pre prežitie človeka spôsobil, že relatívne nová akademická disciplína vzbudila veľkú pozornosť.

Zapojenie verejnosti do realizácie programov a kampaní environmentálnej výchovy nemožno preceňovať, ale ani podceňovať. Znečistenie ovzdušia, vody a pôdy sa zvyšuje. Aby sa tieto problémy minimalizovali, je nevyhnutné uvedomenie si ochrany životného prostredia.

Dnešný svet je diametrálne odlišný od toho, v ktorom sme vyrastali; zmena prebieha rýchlejšie ako kedykoľvek predtým. Online svet a sociálne siete umožňujú vidieť túto zmenu oveľa jasnejšie. Mnohým z nás je jasné, že sa niečo pokazilo. Ľudia sú odtrhnutí od prírody, spoločnosť sa stala menej zhovievavou a často rozdeľujúcejšou, ľudia sú zameraní na seba. Existuje veľa príkladov chamtivosti a vykorisťovania. Nie sú to len drobné problémy; sú veľké, ktoré ovplyvňujú každého človeka na tejto planéte. Sociálne povedomie je proces uvedomovania si svojho prostredia alebo okolia.

Mnoho rôznych faktorov môže spôsobiť nedostatok sociálneho povedomia. Jedným z najbežnejších je vyrastanie v prostredí, ktoré nepodporuje sociálne povedomie alebo nás nenaučí myslieť na druhých. Príkladom môže byť vyrastanie v rodine, ktorá nehovorila o potrebách iných alebo spoločnosti, t.j. možno sa vytvoril zvyk myslieť len na seba. Ďalšou častou príčinou je internet. Sociálne médiá nás urobili viac zameranými na seba ako kedykoľvek predtým, pretože trávime viac času pozeraním na obrazovky a hľadaním overenia od „lajkov“ a priateľov, ktorých v skutočnom živote ani nepoznáme. Tento typ správania prispieva k nedostatku sociálneho povedomia, pretože nás povzbudzuje, aby sme sa sústredili len na seba a náš malý svet a úplne ignorovali potreby ľudí okolo nás a spoločnosti ¹.

Nedostatok primeraných znalostí o životnom prostredí je prekážkou pri dosahovaní udržateľnej budúcnosti ľudstva na globálnej aj miestnej úrovni. Meranie úrovne environmentálneho povedomia v populácii môže byť zložitú, ale program environmentálneho povedomia môže pomôcť znížiť dopady ľudskej činnosti na životné prostredie. Používanie tlačových médií, osvetové kampane, začlenenie do bežného vzdelávania (základného, stredoškolského a vysokoškolského), účasť verejnosti na záležitostiach životného prostredia, známe osobnosti v mediálnych kampaniach a občianska výchova sú niektoré zo spôsobov, ktorými možno ohlasovať environmentálne vzdelávanie. Vzdelávanie dospelých, komunitných, tradičných a náboženských vodcov o dôležitosti environmentálneho zdravia a o správnom využívaní prírodného prostredia je tiež veľmi dôležité pre trvalo udržateľný rozvoj ².

S vážnymi environmentálnymi problémami sa stretávame na globálnej úrovni, ale často práve na lokálnej úrovni. Ľudia môžu chrániť planétu prostredníctvom proenvironmentálne orientovaných akcií. Toto úsilie sa nemôže uskutočniť bez vzdelávania širokej verejnosti a zvyšovania povedomia o problémoch životného prostredia – a to zahŕňa všetkých, od rodičov cez susedov až po cudzincov.

Významnú úlohu zohrávajú rôzne hnutia a zhromaždenia. Príkladom môžu byť napr. hnutie People's Climate March 2017 vo Washingtone, DC ³. Protesty v USA sa konali v rovnaký deň ako podobné demonštrácie v Británii, Európe a Austrálii. V roku 2019 sa milióny ľudí na celom svete zhromaždili vo svojich krajinách pred samitom OSN o zmene klímy (United Nations Climate Action Summit ⁴). Climate Action Summit a Climate Youth Summit uspeli v zameraní pozornosti svetových lídrov z vládnej sféry, súkromného sektora a občianskej spoločnosti na naliehavosť opatrení na riešenie klimatickej núdze a na zintenzívnenie opatrení v oblasti klímy.

Climate Action Summit posilnil globálne chápanie, že 1,5 °C je sociálne, ekonomicky, politicky a vedecky bezpečná hranica globálneho otepľovania do konca tohto storočia, a na dosiahnutie tohto cieľa musí svet pracovať na dosiahnutí čistých nulových emisií do roku 2050. Summit tiež ukázal, že je potrebné urýchlene aktualizovať a posilniť krátkodobé záväzky krajín do roku 2020 a ich strednodobé záväzky do roku 2030, ktoré budú zahrnuté v ich národných klimatických plánoch, známych ako národne stanovené príspevky k Parížskej dohode. Rozšírila sa aj obava, že svet je v súčasnosti ďaleko od splnenia globálneho cieľa, keďže emisie naďalej rastú a globálne teploty stúpajú. Posledné štyri roky boli štyri najhorúcejšie zaznamenané roky a zimné teploty v Arktíde od

¹ Dhanak, U., 2022. Social Awareness: How It Bridges The Gap Between Us And Society. – [on-line] Available on - URL: <https://www.linkedin.com/pulse/social-awareness-how-bridges-gap-between-us-society-ush-dhanak>

² Sola, A. O., 2014. Environmental education and public awareness. Journal of Educational and Social Research, 4(3), 333-337. ISSN 2239-978X, ISSN 2240-0524

³ People's Climate March: thousands rally to denounce Trump's environmental agenda. – [on-line] Available on - URL: <https://www.theguardian.com/us-news/2017/apr/30/peoples-climate-march-thousands-rally-to-denounce-trumps-environmental-agenda>

⁴ 2019 Climate Action Summit. – [on-line] Available on - URL: <https://www.un.org/en/climatechange/2019-climate-action-summit>

roku 1990 vzrástli o 3 °C. Hladiny morí stúpajú, koralové útesy umierajú a začíname vidieť život ohrozujúci vplyv klimatických zmien o zdraví prostredníctvom znečistenia ovzdušia, vln horúčav a rizík pre potravinovú bezpečnosť.

Na samite „Climate Action Summit“ sa plne zúčastnili vlády, vedúci predstavitelia podnikov, aktéri na nižšej ako celoštátnej úrovni, domorodé obyvateľstvo, mládež a ďalšie zainteresované strany občianskej spoločnosti, ktoré boli spoločne rozhodujúce pre zvýšenie ambícií v oblasti zmierňovania zmeny klímy a adaptácie na ňu. Spoločne spustili transformačné iniciatívy v dvanástich kritických oblastiach, ktoré poskytnú základ pre ďalšie kroky na zníženie emisií a posilnenie adaptácie a odolnosti. Summit uznal potrebu zodpovednosti za prísľuby a poskytol základ pre monitorovanie pokroku iniciatív, aby sa zabezpečilo, že sa dosiahnu sľúbené výsledky. Climate Action Summit demonštroval politické vedenie 70 krajín, ktoré sa zaviazali predložiť ambicióznejšie národné klimatické plány v roku 2020 v súlade s čistými nulovými emisiami do roku 2050.

Veľký význam v oblasti zvyšovania proenvironmentálne orientovaného povedomia majú sociálne siete. Online platformy môžu fungovať ako nástroje, ktoré pomôžu vzdelávať viac ľudí. Zdieľanie, lajkovanie a komentovanie príspevkov sa niekomu môže zdať málo, ale často práve tieto aktivity majú veľký vplyv. Na zmenu pohľadu niekedy stačí vidieť jeden krátky príspevok ⁵.

Dôležité je tiež poznať volených funkcionárov nielen na lokálnej, ale aj republikovej úrovni. Je životne dôležité voliť takých ľudí, ktorí chcú chrániť našu planétu.

Záver

Je nevyhnutné, aby ľudia, ktorí sa starajú o planétu, zvýšili povedomie o zmene klímy. Ak chceme chrániť Zem, potrebujeme účasť všetkých. Existuje niekoľko spôsobov, ako zvýšiť povedomie o vplyvoch, často negatívnych, na životné prostredie. Vo veku zvýšeného environmentálneho povedomia a rastúcich globálnych výziev, ako sú klimatické zmeny, strata biodiverzity a vyčerpanie zdrojov, musia organizácie zohrávať kľúčovú úlohu. Organizácie uplatňovaním environmentálnej zodpovednosti získavajú prospech zo znižovania negatívnych environmentálnych vplyvov vyplývajúcich z ich činností. Environmentálne vhodné správanie je považované za obchodnú výhodu, zatiaľ čo zlá environmentálna výkonnosť sa stáva nevýhodou.

Cieľom medzinárodnej vedeckej konferencie "Manažérstvo životného prostredia '2023" bolo poskytnúť vhodnú platformu pre informovanie odbornej a vedeckej verejnosti, zástupcov samosprávy a štátnej správy, výmenu skúseností a prezentácie nových výsledkov v problematike manažérstva životného prostredia.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

- 10 Surprising Ways You Can Raise Awareness About Environmental Issues. – [on-line] Available on - URL: https://environment.co/ways-to-raise-awareness-about-environmental-issues/#google_vignette
- 2019 Climate Action Summit. – [on-line] Available on - URL: <https://www.un.org/en/climatechange/2019-climate-action-summit>
- Dhanak, U., 2022. Social Awareness: How It Bridges The Gap Between Us And Society. – [on-line] Available on - URL: <https://www.linkedin.com/pulse/social-awareness-how-bridges-gap-between-us-society-ush-dhanak>
- People's Climate March: thousands rally to denounce Trump's environmental agenda. – [on-line] Available on - URL: <https://www.theguardian.com/us-news/2017/apr/30/peoples-climate-march-thousands-rally-to-denounce-trumps-environmental-agenda>
- Sola, A. O., 2014. Environmental education and public awareness. Journal of Educational and Social Research, 4(3), 333-337. ISSN 2239-978X, ISSN 2240-0524

---

⁵ 10 Surprising Ways You Can Raise Awareness About Environmental Issues. – [on-line] Available on - URL: https://environment.co/ways-to-raise-awareness-about-environmental-issues/#google_vignette